

Hva gjør kommunen når andelsvannverk ber om kommunal overtakelse?

Det er ca. 500 andels- eller samvirkevannverk i Norge som forsyner mer enn 50 personer eller 20 husstander/hytter. Vannverk som opplever at utfordringene blir for store, henvender seg gjerne til kommunen med anmodning om å overta vannforsyningsanleggene. Det er mange og komplekse utfordringer knyttet til slike overdragelser av både juridisk, økonomisk, teknisk og pedagogisk karakter.

Av Elin Riise,
jurist i Norsk Vann

Norsk Vann bistår i en nylig utgitt rapport vannverk og kommuner som står foran slike prosesser. Rapporten gjengir erfaringer fra ulike overdragelser, og omtaler aktuelt regelverk for prosessen. Dette danner grunnlag for anbefalinger om hvordan slike prosesser bør legges opp, herunder forslag til mal for overtakelsesavtale mv.

Forfatter av rapporten er May Røstad og Svein Aannestad i KINEI AS, med god hjelp fra daglig ledere i andelsvannverk, ansatte i kommuner og eksterne rådgivere.

Råd for prosessen

Veiledningen gir råd til vannverkene og kommunene i prosessen med å vurdere og å gjennomføre kommunal overtakelse. Gjennom arbeidet med rapporten er det innhentet erfaringer fra ulike overdragelser, samt kartlagt og omtalt aktuelt regelverk. Dette er grunnlaget for anbefalingene om hvordan slike prosesser bør legges

opp, herunder forslag til mal for overtakelsesavtale mv.

Veiledningen tar også opp problemstillingen der kommunen ønsker å overta andels- eller samvirkevannverket, men der vannverket ikke ønsker dette. Kommunen anbefales å satse på en prosess der formålet er å skape forståelse for nødvendigheten av overtakelsen. Noen ganger kan det være grunner for at kommunen må foreta tvangsovertakelse for å sikre innbyggerne hygienisk betryggende drikkevann og/eller fordi det må legges kommunale avløpsledninger for opprydning av forurensinger i vannverkets forsyningsområde.

Overtakelsesprosessens trinn

1. Initiativfase med dialog mellom vannverket og kommunen. Beslutte om det er grunnlag for å starte utredning om overtakelse og ev. vilkår for dette (mandat).
2. Utredningsfase, der kommunen og vannverket i samarbeid utreder alle relevante forhold som kan belyse konsekvensene for partene mht. overtakelse. Anbefaling om videre arbeid.
3. Vedtak i kommunestyret og vannverket om en ev. intensjonsavtale

om overtakelse med mandat til å starte planlegging av overtakelsen.

4. Planleggingsfase hvor kommunen og vannverket framskaffer nødvendig dokumentasjon, utarbeider forslag til avtale m.m. og anbefaler inngåelse av avtale/ikke avtale.
5. Vedtak om overtakelse i kommunestyret og vannverket.
6. Gjennomføringsfase hvor overtakelsen iverksettes iht. avtalen. Eventuell oppløsning av vannverket iht. vedtektenes regler for dette.

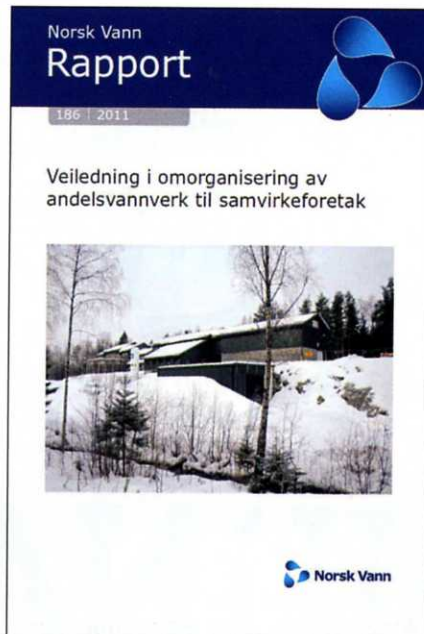
Utredninger som må gjøres

- Tilstandsvurdering av vannverket, herunder vurdering av behovet for investeringer for å heve standarden opp på kommunens nivå/tilfredsstille drikkevannsforskriftens krav.
- Utføre selvkostberegninger som viser de økonomiske konsekvensene av overtakelsen for årsgebyrene til henholdsvis vannverkets og kommunens abonnenter.
- Vurdere hvordan nødvendige tiltak kan finansieres og når de skal gjennomføres, herunder behov for anleggssinnskudd fra vannverkets medlemmer eller særegne kommunale gebyrer.

Forhold som må inngå i overtakelsesavtalen

- Hvilket ansvar kommunen vil ta for vannforsyningen til vannverkets medlemmer med henvisning til kommunens abonnementsvilkår.
- Hvilke anlegg, utstyr og tinglyste rettigheter som skal overtas og hvilke som ev. ikke skal overtas.
- Definisjon av grensesnittet for hvilke ledninger og anlegg som kommunen tar ansvaret for og hva som blir private stikkledninger.
- Hvordan kommunen skal sikre nødvendig tilgang til drift, vedlikehold og fornyelse av vannforsyningsanlegg og kilder ved avtaler med aktuelle grunneiere.
- Hvilke tiltak som hhv. kommunen og vannverket skal gjennomføre i forkant av overtakelsen.
- Økonomiske forhold knyttet til overtakelsen, gjennomføring av tiltak og kommunale gebyrer.

Rapporten kan bestilles i VA-bokhandelen på norskvann.no.

Dokumentasjon som bør framskaffes av andels- eller samvirkevannverket

- Ledningskartverk.
- Dokumentasjon av tekniske anlegg og driftsinstruksjer.
- Vannverkets driftsrutiner.

- Vannverkets egenerklæring mht. hendelser og driftsproblemer de siste 5-10 årene og ev. kritiske forhold ved ekstremvær som tørke, flom og snøsmelting.
- Mattilsynets ev. tilsynsrapporter og pålegg.

Maler og eksempler

- Mal for utarbeiding av avtale mellom kommunen og vannverket ved en overtakelse.
- Mal for inngåelse av avtale med aktuelle grunneiere som har vannledninger og andre anlegg på sin eiendom, som gir kommunen tilgang til anleggene for nødvendig drift, vedlikehold og fornyelse av anleggene.
- To eksempler på kommunestyresak og avtaler som er inngått mellom kommunen og vannverket som er overtatt av kommunen.
- Eksempel på politisk vedtatt strategi for overtakelse av vannverk i en kommune.

I dag kan være den siste dagen du tjener penger på en **endringsordre**.

Spillereglene i samferdselsbransjen er i forandring. Men bare til det bedre om du spør oss i Vianova Systems. Å kaste bort ressurser i form av endringsordre, slik det er i dag, vil være et vagt minne innen nær fremtid. Løsningen er samordning og transparens mellom alle involverte parter, fra bestillere til prosjekterende og entreprenører.

Ved å dele relevant informasjon på tvers, kan konflikter oppdages før det blir kritisk; før det blir en endringsordre.

Vi i Vianova Systems er din strategiske partner og kan hjelpe deg å implementere BIM for infrastruktur i din organisasjon.

Ta kontakt på www.vianovasystems.no eller på telefon 67 81 70 00.

Vianova Systems
Leif Tronstads plass 4, 1337 Sandvika
Tlf 67 81 70 00, www.vianovasystems.no

